



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D. ve věci

žalobce: **V. L.**, narozený dne X
státní příslušností Ukrajina,
bytem v ČR X

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky,**
sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 7. 2021, č. j.OAM-301/ZA-ZA11-K02-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 7. 2021, č. j.OAM-301/ZA-ZA11-K02-2021, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou.

II. Žaloba a její podstatný obsah

2. Žalobce v podané žalobě uvedl, že byl v předcházejícím řízení zkrácen na svých právech a rozhodnutí žalovaného napadá v celém rozsahu výroku. Dále v zásadě

obecně namítal porušení ustanovení § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu, ustanovení § 50 odst. 3 a 4 správního řádu, ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu, ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu a ustanovení § 14a zákona o azylu.

3. Následně žalobce v podané žalobě konstatoval, že uvedl, že se nemůže na Ukrajinu vrátit, jelikož na Ukrajině podstoupil X, což není obvyklé, a z tohoto důvodu přišel o zaměstnání a byl pronásledován. Rovněž konstatoval, že uvedl, že v České republice žije jeho manželka a bratr s rodinou, všichni s povolením k trvalému pobytu, a proto se obává, že v případě neudělení mezinárodní ochrany by mu hrozila vážná újma v podobě rozdělení jeho rodiny.
4. Žalovanému poté vytkl, že těmito tvrzeními se dostatečně nezabýval a uzavřel, že je Ukrajina bezpečnou zemí původu. Žalobce však v podané žalobě vyjádřil názor, že v jeho případě Ukrajinu nelze považovat za bezpečnou zemi původu.
5. Na závěr žalobce navrhl, aby zdejší soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě ze dne 16. 9. 2021 konstatoval, že v napadeném rozhodnutí dospěl k závěru, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu a rozebral splnění podmínek uvedených v ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, při jejichž splnění lze zemi považovat za bezpečnou zemi původu.
7. K žalobcem tvrzeným důvodům žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalovaný uvedl, že žalobce s výjimkou údajného nepochopení určitých slovních posměšků, jimž měl být vystaven ze strany známých, kteří se dozvěděli o jím podstoupené X, v zemi původu žádné potíže nikdy neměl, což podle žalovaného i sám výslovně potvrdil. Rovněž žalobce podle žalovaného v průběhu správního řízení vyloučil potíže se státními orgány nebo bezpečnostními složkami země původu a neměl ani žádné problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. Žalovaný také uvedl, že žalobce problémy ve vlasti nijak neřešil a tvrzené problémy se soukromými osobami se vždy měly omezit pouze na obecné nepochopení či netoleranci několika jedinců. Dále žalovaný poukázal na to, že přestože měl žalobce předsudkům čelit bezprostředně po prodělaném lékařském zákroku (tj. od března 2020), vlast opustil až o rok později, tvrzené problémy ve vlasti nijak neřešil a nevyužil žádné dostupné prostředky vnitrostátní ochrany. Žalovaný dále uvedl, že žalobce se mohl obrátit s žádostí o pomoc na orgány v zemi původu, a že v případě žalobce nelze dojít k závěru, že by mu příslušnými orgány v zemi původu mělo být odmítnuto poskytnutí ochrany či pomoci.
8. Žalovaný tak trval na tom, že žalobce v průběhu řízení neprokázal, že Ukrajinu v jeho případě nelze považovat za bezpečnou zemi původu, přičemž odkázal na ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu a ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu.
9. Žalovaný rovněž připomněl nabytí účinnosti vyhlášky č. 68/2019 Sb., kterou byl doplněn seznam bezpečných zemí původu celkem o 12 nových zemí včetně Ukrajiny. Rovněž uvedl, že reformní snahy ukrajinské vlády jsou pozitivně hodnoceny orgány Evropské unie, že od 11. června 2017 byl pro ukrajinské občany cestující do členských zemí Evropské unie (s určitými výjimkami) zaveden bezvízový styk, a že valná většina členských zemí Evropské unie již Ukrajinu uznalo za bezpečnou zemi původu. Odkázal přitom na některé příklady takových zemí. Vyjmenoval rovněž některé

mezinárodní smlouvy, jejichž signatářem je Ukrajina a uvedl, že lidská práva jsou na Ukrajině obecně respektována a ústava občanům zajišťuje rovnost.

10. Podle žalovaného dále evropská praxe presumuje, že občany pocházející z bezpečných zemí původu nelze bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu. Na druhou stranu podle žalovaného není vyloučeno, aby v azylovém řízení konkrétní osoba prokázala opak.
11. Žalovaný poté uvedl, že beze zbytku splnil své povinnosti týkající se řádného zjištění skutkového stavu, jelikož žalobce není osobou, jež by pocházela ze státu, který za bezpečnou zemi původu považovat nelze. Dále žalovaný zdůraznil, že charakteristickým znakem řízení o azylu v případě bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene ve vztahu k žadatelům oproti jiným obdobným azylovým řízením. Podle žalovaného tak je odpovědností žadatele prokázat, že bezpečná země nedodrží mezinárodní závazky a porušuje práva vlastních občanů. Takový žadatel má podle žalovaného povinnost azylově relevantní skutečnosti nejen tvrdit, ale zejména je doložit, pro což je již pouhá výpověď zcela nedostačující. V této souvislosti žalovaný odkázal rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70.
12. Na závěr svého vyjádření žalovaný navrhl, aby zdejší soud žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítl a rovněž souhlasil s projednáním věci bez nařízení ústního jednání.

IV. Rozhodnutí bez nařízení jednání

13. Ve věci bylo rozhodnuto bez nařízení jednání, neboť žalovaný výslovně ve svém vyjádření k žalobě uvedl, že souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání a žalobce k výzvě a poučení soudu podle ustanovení § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.”) nevyjádřil svůj nesouhlas s takovým projednáním věci. Zdejší soud zároveň za této situace, s ohledem na obsah správního spisu a s přihlédnutím k aktuální bezpečnostní situaci v zemi původu žalobce nepovažoval nařízení jednání za nezbytné.

V. Obsah správního spisu

14. Ze správního spisu zdejší soud zjistil tyto pro řízení podstatné skutečnosti:
15. Žalobce podal dne 4. 5. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany, přičemž následně byl žalovaným vyzván k poskytnutí údajů k této žádosti a rovněž předvolán k pohovoru ve věci mezinárodní ochrany. Dne 12. 5. 2021 žalobce poskytl údaje k žádosti o mezinárodní ochranu, když mimo jiné uvedl, že je narozen X, narodil se ve městě X v Zakarpatské oblasti na Ukrajině, je státním příslušníkem Ukrajiny, X národnosti, dorozumí se česky, rusky a ukrajinsky, je X vyznání, nebyl nijak politicky aktivní, ani nebyl členem žádné strany, je ženatý, přičemž jeho manželka má trvalý pobyt v České republice, a bezdětný. Poslední bydliště ve vlasti měl ve městě X. V České republice byl poprvé v roce 2014, cestoval sem pravidelně na základě polského pracovního víza a také bezvívově. Naposledy z vlasti vycestoval dne 21. 3. 2021 autobusem přes Maďarsko a Slovensko do České republiky na základě českého pracovního víza. Předtím vozil turisty jako řidič. V roce 2019 pobýval v Rakousku, Francii, Itálii, Německu a v roce 2020 v Polsku. Dále uvedl, že nemá udělená víza nebo povolení k pobytu v jiných státech a dosud nežádal o udělení mezinárodní ochrany. Ke svému zdravotnímu stavu uvedl, že je zcela zdravý a v pořádku. K důvodům své žádosti uvedl, že v roce 2020 si na Ukrajině nechal udělat X a nechce se tam vrátit, protože mu tuto skutečnost stále předhazovali a bylo mu nepříjemné se touto otázkou neustále

zabývat. V České republice má manželku a bratra. Jiné důvody podle svého tvrzení neměl.

16. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany konaném dne 12. 5. 2021 za účasti tlumočnice ruského jazyka žalobce blíže rozvedl skutečnosti uvedené v rámci poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu. Konkrétně uvedl, že ve vlasti neměl žádné problémy, ani potíže se státními orgány či bezpečnostními složkami, stejně jako neměl problémy kvůli své rase, národnosti, náboženství, pohlaví, příslušnosti k sociální skupině či politickému přesvědčení. Dále uvedl, že do vlasti se nechce vrátit, protože si nechal udělat X, přičemž to není obvyklé a neustále se jej někdo ptal, proč to udělal a podobně, což bylo nepříjemné a opustil kvůli tomu svou dobře placenou práci řidiče. Takto jej obtěžovali jeho známí. Rozvedl, že když se nechal vozit na převazy, tak člověk, který jej tam vozil, tuto informaci rozesl po celém městě a lidé se jej poté ptali, proč to udělal a říkali mu, ať odejde někam, kde je to normální. Poté přijel do České republiky a oženil se se svou nynější manželkou. X mu byla provedena v březnu 2020, přičemž potíže se známými začal mít hned po operaci, když jezdil na převazy. Rovněž uvedl, že svou situaci řešil odjezdem z Ukrajiny a jinak ji neřešil, a že se na Ukrajinu nechce vrátit, chce zůstat v České republice a pracovat zde. Své problémy by podle svého tvrzení nemohl vyřešit přestěhováním v rámci země původu, jelikož v České republice má manželku a chce s ní žít. Poslední měsíce pracoval v České republice na stavbě a žil v X. Od roku 2014 jezdil do České republiky v rámci práce řidiče autobusu a nejdéle je v České republice nyní od března 2021 na základě českého pracovního víza. Rovněž na dotaz žalovaného odpověděl, že si chtěl legalizovat pobyt na území České republiky jiným způsobem, než žádostí o mezinárodní ochranu, ale paní na Ministerstvu vnitra mu řekla, že se má vrátit na Ukrajinu. Na Ukrajinu by se za účelem vyřízení víza vrátit nemohl, jelikož by to trvalo příliš dlouho a on chce zůstat v České republice napořád. Dále uvedl, že s manželkou se znají již dlouhou dobu, vzali se před měsícem (pozn. soudu v dubnu 2021) v Praze a spolu jsou rok. Nyní žijí na adrese X a manželka má v České republice trvalý pobyt již asi 10 let. V České republice má z příbuzných ještě bratra a jeho rodinu, který zde má trvalý pobyt a žije zde již 13 let. O mezinárodní ochranu požádal až nyní, jelikož měl ještě platné vízum. Na dotaz žalovaného odpověděl, že si touto žádostí chce legalizovat pobyt na území České republiky. Do vlasti se nechce vrátit, protože by ho tam opět obtěžovali, vysmívali by se mu a chce zůstat v České republice. Závěrem pohovoru žalobce nechtěl uvést žádné další skutečnosti a nechtěl ani doložit na podporu svých tvrzení žádné doklady nebo dokumenty.
17. Z písemného materiálu ze dne 8. 8. 2020 označeného jako „Ukrajina – Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu“ (stav: srpen 2020) se podává, že Ukrajina splňuje s výjimkou poloostrova Krym a částí Luhanské a Doněcké oblasti kritéria pro hodnocení bezpečné země původu a může být nadále zařazena na seznamu bezpečných zemí původu. Z písemného materiálu označeného jako „Ukrajina, Informace MZV ČR, č.j. 102763-6-LPTP ze dne 22. února 2021, k č.j. MV- 4158-5/OAM-2021 – Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí“ se mimo jiné podává, že sociálně-ekonomická situace na Ukrajině je dlouhodobě horší než v České republice, avšak zastupitelský úřad v Kyjevě nemá informace o tom, že by se situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu nějak zásadně lišila od situace ostatních ukrajinských občanů.

18. Před vydáním napadeného rozhodnutí žalovaný umožnil žalobci, aby se seznámil s podklady rozhodnutí. Z protokolu o seznámení se s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany se poté podává, že žalobce se nechtěl s podklady seznámit ani se k nim vyjadřovat, nechtěl navrhnout doplnění podkladů a ani uvést žádné skutečnosti nebo nové informace.
19. Následně tedy Žalovaný vydal napadené rozhodnutí, k jehož převzetí byl žalobce řádně předvolán a dne 27. 7. 2021 si je převzal.

VI. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

20. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu řádně a včas uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 s.ř.s.], přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu ke dni vydání tohoto rozsudku, a to vzhledem k účinnosti článku 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „**procedurální směrnice**“), a dospěl k následujícím závěrům, přičemž vycházel z následující právní úpravy.
21. Podle ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu: *„Jako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.“*
22. Podle ustanovení § 16 odst. 3 zákona o azylu stanoví: *„Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.“*
23. Podle ustanovení § 12 zákona o azylu: *„Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště“.*
24. Podle ustanovení § 14a odst. 1 zákona o azylu: *„Doplňková ochrana se udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště“.*
25. Podle ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu: *„Za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky“.*

26. Žalobce v podané žalobě v zásadě pouze velmi obecně namítal, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí dostatečně nezabýval jeho tvrzeními ohledně vážné újmy spočívající v rozdělení jeho rodiny a ohledně pronásledování z důvodu podstoupené X, kvůli které přišel o zaměstnání. Dále žalobce obecně nesouhlasil se závěrem žalovaného, že Ukrajina je ve vztahu k žalobci bezpečnou zemí původu.
27. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí dle ustanovení § 16 zákona o azylu počítá s aplikací tzv. konceptu bezpečných zemí (bezpečná země původu, bezpečná třetí země a evropsky bezpečná třetí země). Tyto pojmy jsou definovány v ustanovení § 2 písm. k) zákona o azylu (bezpečná země původu), ustanovení § 2 písm. l) zákona o azylu (bezpečná třetí země) a ustanovení § 2 písm. m) zákona o azylu (evropsky bezpečná třetí země). Podle unijního práva je třeba, aby existoval seznam takových zemí. Tento seznam obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška“).
28. Aby mohl žalovaný aplikovat ustanovení § 16 odst. 2 zákona o azylu, byl povinen prokázat, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu. Žalovaný si pro posouzení politické a bezpečnostní situace na Ukrajině opatřil podklady, jejichž výčet uvedl zejména na straně 2 napadeného rozhodnutí. Konkrétně vycházel z Informace OAMP MV ČR Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu ze dne 8. 8. 2020 a Informace MZV ČR ze dne 22. 2. 2021, č. j. 102763-6-LPTP. Na základě zjištění z uvedených podkladů poté bylo možné dovodit, že Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů byla ke dni vydání napadeného rozhodnutí bezpečnou zemí původu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu.
29. V této souvislosti dále považuje zdejší soud za vhodné odkázat na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 9. 2021, č. j. 4 Azs 81/2021-45, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl: *„Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu - dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodností žádostí osob přicházejících z dané země - srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...) [pozn. soudu - dnes § 16 odst. 2]. Žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu tedy musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“* Jelikož tedy žalobce pochází ze Zakarpatské oblasti, která byla plně pod kontrolou ukrajinské vlády a nebyla dotčena válečným konfliktem probíhajícím na východě země, bylo na něm, aby prokázal, že ve vztahu k němu není Ukrajina bezpečnou zemí původu.

30. Žalobce v průběhu řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl problémy s některými osobami ohledně lékařského zákroku, který podstoupil. Z tohoto tvrzení však nebylo možné dovodit, že by Ukrajina nebyla ve vztahu k žalobci bezpečnou zemí původu, když tyto tvrzené problémy zřejmě nedosahovaly intenzity pronásledování nebo hrozby vážné újmy ve smyslu zákona o azylu. Navíc se žalobce ani nepokusil využít ochrany poskytované orgány v zemi původu, jak správně podotkl žalovaný v napadeném rozhodnutí, což ovšem v případě, že původci tvrzeného pronásledování nebo vážné újmy jsou soukromé osoby, musí žadatel o mezinárodní ochranu učinit, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2013, č. j. 5 Azs 11/2012-23). Ukrajinu však nebylo možné ke dni vydání napadeného rozhodnutí považovat za zemi, v níž by příslušné orgány vůbec nebyly schopny či ochotny poskytnout účinnou ochranu před pronásledováním způsobeným nestátními subjekty, jak žalovaný rovněž uvedl v napadeném rozhodnutí s odkazem na relevantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (srov. např. žalovaným odkazované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2021, č. j. 6 Azs 168/2020-50).
31. K závěru, že Ukrajina není ve vztahu k žalobci bezpečnou zemí původu, nebylo možné nijak dojít ani na základě tvrzení, že v České republice žije manželka žalobce a někteří jeho další rodinní příslušníci. Zdejší soud navíc podotýká, že tvrzení žalobce ohledně rodinného a soukromého života v České republice nebylo ani azylově relevantním, když újmu spočívající v rozdělení rodiny z důvodu nemožnosti setrvat na území České republiky pro nedostatek pobytového oprávnění nebylo možné v případě žalobce považovat za vážnou újmu ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu.
32. K tomu zdejší soud připomíná závěry obsažené v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 6. 2015, č. j. 1 Azs 84/2015-24, ve kterém Nejvyšší správní soud uvedl: *„Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu nevylučuje, že by zásah do rodinného a soukromého života cizince mohl představovat, a to ve velmi výjimečných případech, důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Bylo by to možné např. v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (srov. rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010 - 92). Každé vycestování cizince, a to zvláště v případě jeho předchozího dlouhodobého pobytu v České republice, může obecně představovat zásah do jeho rodinného a soukromého života. Nicméně zákon o azylu poskytuje ochranu až v případech nepřiměřeného zásahu.“* (Srov. též např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2016, č. j. 5 Azs 167/2016-25.)
33. Aby tedy bylo možné zásah do soukromého a rodinného života žalobce považovat za vážnou újmu ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu, bylo by nutné, aby byl takový zásah nepřiměřeným. V případě žalobce by tento zásah nepřiměřeným nebyl. V rámci řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany totiž nebyly zjištěny žádné skutečnosti, které by žalobci a jeho rodině bránily vést jejich soukromý a rodinný život v zemi původu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 7. 2018, č. j. 9 Azs 137/2018-55). Navíc žalobci by nic nebránilo, aby v případě vycestování z území České republiky po neposkytnutí mezinárodní ochrany (pokud by mu nesvědčil jiný titul pro pobyt na území České republiky) podnikl kroky

- k získání titulu pro legální pobyt na území České republiky podle ustanovení zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (k tomu srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2019, č. j. 9 Azs 430/2018-27).
34. Je tak třeba uzavřít, že žalobce v průběhu řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvedl a ani neprokázal takové skutečnosti, na základě kterých by mohl být učiněn závěr, že Ukrajinu nebylo možné v jeho případě považovat za bezpečnou zemi původu. V tomto ohledu se zdejší soud ztotožňuje se závěry žalovaného. Naopak zdejší soud hodnotí jako nedůvodnou námitku žalobce, že žalovaný se nedostatečně zabýval jeho tvrzeními, když s těmito tvrzeními se žalovaný řádně vypořádal právě při posouzení toho, zda žalobce prokázal, že Ukrajinu ve vztahu k němu nelze považovat za bezpečnou zemi původu.
35. Naproti výše uvedenému však zdejší soud musel při přezkumu napadeného rozhodnutí v souladu s čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice a judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudky ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35) zohlednit okolnosti, které nastaly po vydání napadeného rozhodnutí. Zdejší soud totiž nemohl nevidět, že od 24. 2. 2022 na velké části území Ukrajiny po jejím napadení Ruskou federací probíhá mezinárodní ozbrojený konflikt. V důsledku tohoto konfliktu z Ukrajiny odešly do okolních států milióny uprchlíků a další stále utíkají. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 svým rozsahem, intenzitou bojů a dopadem na dotčené civilní obyvatelstvo obdobu. Přestože žalobce na tuto skutečnost nepoukázal, zdejší soud k ní přihlédl z vlastní iniciativy. Přihlédl přitom k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, bod 22, v němž Nejvyšší správní soud připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž by byly soudy ve správním soudnictví povinny přihlédnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu, a to např. vypuknutí válečného konfliktu na celém území země původu žadatele o mezinárodní ochranu.
36. Zdejší soud má rovněž za to, že v současné době probíhající válečný konflikt na Ukrajině v důsledku jejího napadení Ruskou federací dne 24. 2. 2022 je skutečností dnes již obecně známou (tzv. notoriitou), kterou není třeba dokazovat.
37. Závěry žalovaného o absenci důvodů pro meritorní posouzení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu tak již s ohledem na aktuální situaci, kdy Ukrajinu jako celek již nepochybně nelze považovat za bezpečnou zemi původu, neobstojí a skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, bude vyžadovat rozsáhlé doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s.], když žalovaný při svém rozhodování vycházel z vyhlášky a informací, které nemohly reflektovat současnou situaci v zemi, kde aktuálně probíhá válečný konflikt, který zasahuje celé území Ukrajiny.
38. K tomu zdejší soud odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022 – 31, v němž Nejvyšší správní soud uvedl: „Při soudním přezkumu se přitom soud k námitce neaplikovatelnosti § 16 odst. 2 zákona o azylu zabývá kromě existence vyvratitelné domněnky, že pro daného žadatele země původu není bezpečná, také tím, zda daná země splňuje jednotlivá kritéria bezpečnosti, jak je vymezuje Příloha I procedurální směrnice a § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Zkoumá také, zda informace o zemi původu založené ve správním spisu dokládají, že tato země skutečně splňuje kritéria bezpečnosti. Dle všeobecně známých informací o změně bezpečnostní situace na Ukrajině je zřejmé, že v zemi dochází k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě

mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, a celé území Ukrajiny proto nadále nesplňuje jedno z kritérií bezpečnosti. Informace o zemi původu založené ve spise a pocházející z dubna a srpna 2020 z logiky věci (neboť napadené rozhodnutí i napadený rozsudek byly vydány před počátkem války, která zasáhla celé ukrajinské území) nemohou dokládat, že Ukrajina tato kritéria splňuje. Nemůže proto obstát teze, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu (k tomu obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021 - 31). Nic na tom nemění ani skutečnost, že její území se s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů nachází na seznamu bezpečných zemí původu stanovených ve vyhlášce č. 328/2015 Sb. Je na žalovaném, aby vyhlášku novelizoval. Ostatně čl. 37 odst. 2 procedurální směrnice ukládá členským státům zajistit pravidelný přezkum situace ve třetích zemích označených jako bezpečné (a § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví, že žalovaný je povinen přezkoumat seznamy zemí stanovené vyhláškou nejméně jedenkrát v kalendářním roce). S ohledem na změnu bezpečnostní situace, která je všeobecně známou skutečností, a ke které soud přihlédl, přestože nastala až po vydání rozsudku krajského soudu, neboť stěžovatelčin nucený návrat do země původu by mohl být v rozporu se zásadou non-refoulement, bude nyní povinností žalovaného, aby se žádostí stěžovatelky meritorně zabýval. Není tedy nadále na místě, aby postupoval podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť Ukrajinu již nelze považovat za bezpečnou zemi původu. Nejvyšší správní soud nepředjímá, jak žalovaný žádost meritorně posoudí, přestože existence důvodných obav z hrozby vážné újmy v podobě vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu odůvodňuje (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle § 14a ve spojení s § 14a odst. 2 zákona o azylu.“

39. Podle zdejšího soudu by tak návrat žalobce do země původu v současné době mohl být v rozporu s mezinárodními závazky, konkrétně pak se všeobecně uznávanou zásadou *non - refoulement*.
40. Žalovaný se tedy v dalším řízení s ohledem na změnu bezpečnostní situace, ke které zdejší soud přihlédl, přestože nastala až po vydání napadeného rozhodnutí, zaměří na meritorní posouzení žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany.
41. Zdejší soud nepředjímá, jak žalovaný žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany meritorně posoudí, jakkoli důvodné obavy z vážného ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitrostátního ozbrojeného konfliktu svědčí (při splnění dalších podmínek) udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a ve spojení s ustanovením § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.
42. Zdejší soud si je jistě vědom existence prováděcího rozhodnutí Rady EU č. 2022/382, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu čl. 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, a také ustanovení § 6 odst. 4 zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaný invazí vojsk Ruské federace, podle kterého *podá-li cizinec, kterému byla udělena dočasná ochrana podle tohoto zákona, žádost o udělení mezinárodní ochrany nebo je-li v době podání žádosti o dočasnou ochranu podle tohoto zákona vedeno řízení ve věci mezinárodní ochrany podle zákona o azylu, řízení ve věci mezinárodní ochrany se přerušuje po dobu trvání dočasné ochrany podle tohoto zákona; o tom se učiní záznam do spisu ve věci mezinárodní ochrany. Cizinec není v postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany, nicméně to nemůže nic změnit na*

závěru soudu, že v současné situaci není možné žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany zamítnout jako zjevně nedůvodnou.

VII. Závěr a náklady řízení

43. Zdejší soud tedy ze shora uvedených důvodů napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., neboť s ohledem na aktuální situaci skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění.
44. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků zdejší soud rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., kdy žalobce byl sice v řízení úspěšný, avšak žádné náklady mu nevznikly a ani je neuplatňoval. Žalovanému náhrada nákladů nenáleží. I v případě uplatnění nákladů ze strany žalobce by však bylo na místě uvážit v této věci postup podle ustanovení § 60 odst. 7 s.ř.s.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s.ř.s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 18. května 2022

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D. v. r.
samosoudce